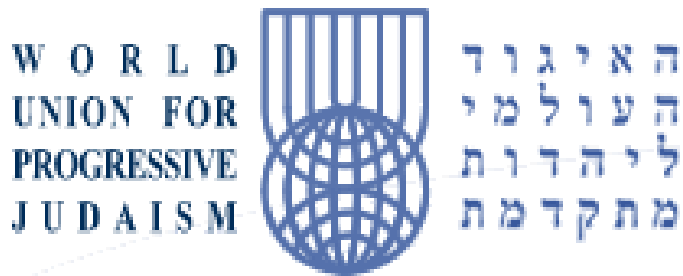

5777

Torah from Around the World

Bedenk altijd: vreugde is niet iets bijkomstigs in je spirituele zoeken. Het is van levensbelang.

Rabbi Nachman van Bratzlav

Sjabbat 31 december 2016 / 2 tewet, Mikeets, Beresjiet/Genesis 41:1 - 44:17
Tanach: blz. 84 - 94

Uit het tweede Sefer Tora wordt gelezen: Bemidbar/Numeri 7:54 - 85

Haftara: I Melachiem/Koningen 7:40 - 50
Tanach: blz. 686 - 687

Commentaar: Rabbijn Alexandra Wright. Zij is Senior Rabbijn van de Liberaal Joodse Synagoge van St. John's Wood, Londen.

vertaler: Channa Kistemaker

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Josef's 'vijfde deel' en de betekenis voor Chanoeka

De sidra Mikeets valt altijd samen met Chanoeka. Op het eerste gezicht is er geen enkel verband tussen het feest en het verhaal van Farao's dromen, maar de rabbijnen besteedden wel aandacht aan wat zij in Beresjiet als toespelingen op Chanoeka en haar geschiedenis zagen. In de dromen van Farao worden zeven vette koeien opgegeten door zeven magere en

zeven gezonde korenaren verslonden door zeven verschroeide. Precies zo, zeiden de rabbijnen, viel het vette, machtige en onderdrukkende regime van Antiochus IV in handen van een zwakke minderheid, toen het leger van Jehoeda haMakkabie ruim tweeduizend jaar geleden de omvangrijke strijdkrachten van het Griekse imperium versloeg.

Nadat hij aan de dromen van de farao de juiste uitleg had gegeven, stelde Joseef voor: „*Jaàsè Far'o wejafked pekidiem al ha-aretz, wechimesj et-eretz Mitzrajiem wesjewa sjené hasawa* - Laat de farao handelen en opzichters aanstellen over het land en laat hem een vijfde van de opbrengst van het land Egypte afzonderen gedurende de zeven jaren van overvloed." (Bersejiet 41:34) Dit is de enige plaats in Tanach waar het woord *chimesj* („een vijfde afzonderen") als werkwoord gebruikt wordt. De rabbijnen zagen een *hapax legomenon* (= een woord dat slechts één keer voorkomt in Tanach) nooit over het hoofd en zij zochten dan ook een speciale betekenis achter de drie letters van dit woord. Zij merkten op dat deze drie letters (*chet*, *mem* en *sjien*) de beginletters zijn van drie *mitswot*, die keizer Antiochus had verboden in zijn pogingen om het joodse volk en zijn godsdienst te vernietigen. De *chet* stond voor *chodesj* (wat doelt op de viering van *Rosj Chodesj*), de *mem* voor *milá* (de besnijdenis) en de *sjien* voor *Sjabbat*.

Zo vlochten de rabbijnen lessen over de moed van de Maccabeëen, over hun overwinning op Antiochus en hun trouw aan de religieuze gebruiken en overtuigingen van het joodse volk op raadselachtige wijze door hun uitleg van deze sidra.

Dergelijke rituelen bieden ons de gelegenheid om even stil te staan bij en een verbinding te maken met iets groters dan onszelf, ver boven ons of diep binnenin ons. Wanneer wij naar de Chanoeka-kaarsjes kijken, zijn we even stil: ze zijn mooi, teer, sprekend, potentieel gevaarlijk, maar geven warmte, licht en hoop. Ze herinneren ons aan onze geschiedenis, de rabbijnse traditie, de generaties die het vuur van het Jodendom brandend hebben gehouden in tijden van wreedheid en duisternis.

Maar schoonheid en traditie zijn niet genoeg om de ruggegraat van het Jodendom in stand te houden. Rituelen moeten ondersteund worden door de profetische lessen van recht, eerlijkheid en mededogen. Ethiek en moraal, de vaste grond onder het Jodendom, moeten onze rituelen en gebruiken aanvullen. Daarom wil ik voorstellen dat de drie medeklinkers van het woord *chimesj* niet alleen staan voor *Rosj Chodesj*, *milá* en *Sjabbat*, maar ook voor drie eeuwige waarden die de kern van het Jodendom raken: *chesed* (alomvattende liefde), *misjpat* (recht) en *sjalom* (vrede).

Het is de taak van het Jodendom om rituelen en ethiek met elkaar in evenwicht te brengen. Laat rituelen nooit onecht zijn of uiterlijk vertoon, maar op een diep niveau uitdrukking geven aan ons verlangen om een beetje meer liefde, rechtvaardigheid en vrede in onze wereld te brengen.